

Sprawozdanie

komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie powszechnego szczepienia ospy ochronnej krowianką rodzimą.

Wysoki Sejmie!

Sprawa powszechnego szczepienia ospy ochronnej za pomocą krowianki rodzimej poruszoną została w r. 1888 w petycyach 12 Wydziałów powiatowych do Sejmu wniesionych. Wys. Sejm na posiedzeniu d. 26. stycznia 1889 przekazał wszystkie te petycje Wydziałowi krajowemu do załatwienia. Gdy jednak budżet krajowy na rok bieżący już był uchwalony, Wydział krajowy nie mógł inaczej tej sprawy załatwić, jak wnosząc obecnie do Wys. Sejmu sprawozdanie z żądaniem, by Wys. Sejm wstawił do budżetu na r. 1890 potrzebne kwoty celem przeprowadzenia powszechnego szczepienia ospy ochronnej krowianką rodzimą.

Komisya budżetowa, której Wys. Sejm przekazał to przedłożenie Wydziału krajowego do zdania sprawy, wywiązuje się niniejszem z poruczonego sobie zadania.

Dotychczas używany sposób szczepienia limfą humanizowaną oddawna już podlega ostrej krytyce sfer fachowych, a krytyka ta opiera się głównie na następujących spostrzeżeniach:

Przedewszystkiem zaznaczyć wypada, że wobec coraz bardziej rozszerzającej się choroby syfilitycznej w naszym kraju, lekarze delegowani do szczepienia niesłychanie muszą być ostrożni przy zbieraniu limfy humanizowanej, albowiem kwestyi nie ulega, że wraz z limfą nieostrożnie zebraną, zaszczerpić można obok ospy i zarazę syfilityczną, a przypadki, w których w istocie takie złowrogie zaszczerpienie nastąpiło, zdarzają się ciągle i według zapewnienia lekarzy trudniących się szczepieniem limfą humanistyczną zdarzać się będą dopóty, dopóki sposób ten nie zostanie zarzucony i nie będzie wprowadzone ogólne szczepienie krowianką rodzimą.

Nie należy także spuszczać z uwagi i tej okoliczności stwierdzonej długoletniem doświadczeniem, że najczęściej matki obawiają się zbierania limfy z ich dzieci. Obawa ta w wielu miejscowościach tak jest zakorzenioną, że podczas pierwszej bytności lekarza wcale się nie zgłaszają z dziećmi do lokalu przeznaczonego na cele szczepienia, lecz umykają do robót polnych lub kryją się w ogrodach, a dopiero podczas drugiej bytności lekarza zjawiają się do szczepienia, będąc już niejako zabezpieczone że z ich dzieci limfy zbierać się nie będzie. Rewidowanie

dzieci już szczepionych również z tego samego powodu odbywa się częstokroć z pewnym oporem, gdyż matki bojąc się aby z ich dzieci limfy nie zbierano nie chcą się zgłaszać do zapisania wyniku szczepienia lub też zgłaszają się podczas trzeciej lub czwartej bytności lekarza, gdy już krosty pozasychały i na cele zbierania limfy są zupełnie nieprzydatne. Nie ulega wątpliwości, że w razie zaprowadzenia powszechnego szczepienia ospy za pomocą krowianki i niezbiierania już limfy z dzieci zaszczipionych, ludność wiejska i małomiejska będzie się garnęła do szczepienia z większą ochotą i stawać będzie zaraz w pierwszym terminie naznaczonym dla szczepienia, jakoteż w terminie rewizyjnym, albowiem powoli zniknie wśród matek lękliwych obawa, że będą zmuszone do poddawania dzieci zbieraniu limfy.

Szczepienie ospy ochronnej za pomocą limfy humanizowanej przedstawia nadto ujemne strony pod względem skuteczności szczepienia.

Długoletniem doświadczeniem stwierdzonem jest spostrzeżenie, że krowianka kilkakrotnie przeszczepiona w dalszych generacjach traci coraz bardziej swą skuteczność. Pomimo najdokładniej przeprowadzonego szczepienia w ostatecznych latach, są powiaty, gdzie ospa sroży się zabierając swe ofiary nietylko wśród nieszczepionych, lecz nawet wśród szczepionych z dobrym skutkiem. Przytem według opinii lekarzy szczepiących, ospa nie sroży się w gminach, w których rozmnożono krowiankę, to jest, szczepiono limfą zaledwie kilka razy regenerowaną, lecz głównie w gminach odleglejszych, w których szczepiono limfą już wielokrotnie z ramienia na ramię przenoszoną.

Przytoczone powyżej spostrzeżenia od dłuższego już czasu są powodem, że lekarze coraz to częściej dopominają się u władz o dostarczenie im środków do przeprowadzenia szczepienia wszystkich szczepieńców krowianką prawdziwą, czyli krowianką odnawianą na krowach lub cielętach. Zwłaszcza w Niemczech od czasu wprowadzenia przymusu szczepienia domagają się lekarze wzbronięcia szczepienia limfą humanizowaną, a wskutek tego mnożą się zakłady dla produkcyi krowianki, jak w Hamburgu, w Brukseli i innych miastach.

Przechodząc do obliczenia kosztów, zauważyć należy, że obecnie wstawia się w przecięciu corocznie w budżecie:

1. na odświeżanie i utrzymanie krowianki	1.600 zł.
2. na koszta podróży i diety lekarzy	56.000 „
3. na premie lekarzy	300 „
	<hr/>
	razem 57.900 zł

Za kwotę 1600 zł. przeznaczoną na krowiankę, obowiązany jest p. Kubicki dostarczyć 3000 fiolek napełnionych limfą na cele publicznego szczepienia. Ilość ta według kontraktu ma wystarczać na zaszczipienie 6000 dzieci. Pan Kubicki jednak z własnej woli dawał w rurekach tyle limfy, iż można nią było zaszczipić 15.000 dzieci. W ten sposób szczepienie jednego dziecka czystą krowianką kosztowałoby 10.66 cent.

W całym kraju szczepi się rocznie do 230.000 dzieci, a rewakcyonuje się przeszło 70.000 osób, zatem szczepienie przeprowadza się rocznie na 300.000 osobach.

Pan Kubicki oświadczył gotowość dostarczenia całej ilości potrzebnej krowianki za kwotę 10.000 zł. czyli po cent. 3.33 za jedną porcyę, zaś Dr. Barański, który założył we Lwowie przy instytucyie weterynaryi zakład krowiankowy, oświadczył, że podjąłby się dostarczenia tylko połowy potrzebnej ilości za 4.500 zł. rocznie, czyli po cent. 3 od jednej porcyi.

Również Dr. Freisinger w Lisku produkuje także dobrą krowiankę rodzimą. Komisya budżetowa jest zdania, że należy wezwać także Dra Freisingera do wniesienia oferty. Konkurencya bowiem w tym kierunku może być tylko korzystną dla kraju tak pod względem ceny, jak i w pierwszym rządzie pod względem zapewnienia sobie potrzebnej ilości dobrej limfy naturalnej. Komisya budżetowa podziela w tym względzie zapatrywanie sfer kompetentnych le-

karskich, że jeden zakład nie jest w możności dostarczania dobrej limfy w tak znacznych ilościach.

Przyjmując za podstawę powyższe oferty i z uwagi na to, że konkurencya trzech zakładów jeszcze więcej obniży koszt jednej porcyi a przynajmniej umożliwi uzyskanie całej potrzebnej ilości po 3 ct. od porcyi, jak to oferuje Dr. Barański, komisya budżetowa sądzi, że koszt dostarczenia całej potrzebnej ilości limfy naturalnej wynosiłby 9.000 zł., czyli o 7.400 zł. więcej w porównaniu z tem, co się obecnie płaci.

Należy jednak wziąć na uwagę, że przez zaprowadzenie szczepienia czystą krowianką odpadnie koszt podróży lekarzy udających się w celu założenia krowianki, co wynosi około 27 zł. na powiat, a zatem 2.000 zł. na całą Galicyę.

Wydział krajowy proponuje nadto opuszczenie pozycyi przeznaczonej na premie dla lekarzy w kwocie 300 zł. Komisya budżetowa zgadza się na to wykreślenie, przezco nadwyżka wydatków zredukowaną zostanie na kwotę 5.100 zł.

Opierając się na powyższym wywodzie, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zaprowadzenie w kraju powszechnego szczepienia rodzimą krowianką.
2. W tym celu Sejm wstawia w rubr. IV. budżetu funduszu krajowego:

poz. 35. na odświeżanie i utrzymanie krowianki	9.000 zł.
„ 36. „ kosztą podróży lekarzy	54.000 „
razem	<u>63.000 zł.</u>
3. Powyższą uchwałą załatwione zostały petycje wydziałów powiatowych l. 154/15, 159/20, 221/66, 312/142, 313/143, 463/268, w tym przedmiocie do Sejmu wniesionych.

Lwów dnia 24. października 1889.

Hausner, w. r.
przewodniczący.

Goldman, w. r.
sprawozdawca.

